

Jan Erik Ingebrigtsen og Anna Rapp

Ung og voksen i Selbu

En studie av skole, oppvekst og
fysisk aktivitet blant ungdom i Selbu

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
Sammendrag	5
Bakteppe	7
Forståelse av eleven.....	9
Elevundersøkelsen høsten 2015.....	11
Skoleforhold	11
Fysisk aktivitet – kroppsøving og fritid	13
Hvordan det er å bo i Selbu og Tydal	16
Framtidstanker	17
Helheten	18
Avrundning	20
Referanser	22
Vedlegg.....	23

Forord

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på de unges opplevelser og betingelser. Datainnsamlingen startet høsten 2014 blant elevene på Selbu videregående skole. Prosjektet skal gi økt forståelse for elevenes opplevelse av skole, fritid og framtid, og derigjennom få et grunnlag for å forbedre de unges oppvekstbetingelser.

Vi vil takke elevene ved videregående skole for at de har gjort prosjektet mulig å gjennomføre. Nesten alle elevene har bidratt til undersøkelsen ved å svare på et spørreskjema, og nesten halvparten har brukt aktivitetsmålere i enkelte kroppsøvingstimer.

Prosjektgruppa består av forfattere til denne rapporten, fagansvarlig for Idrett ved Selbu vgs; Svein Ove Dyrdal, samt kroppsøvlingslærer Henrik Rapp. Hele prosjektgruppa har bidratt i planlegging og gjennomføring av undersøkelsen.

Sammendrag

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på de unges opplevelser og betingelser. Prosjektet ble startet høsten 2014, og skal gi økt forståelse for hvordan elevene ved Selbu videregående skole opplever skole, fritid og framtid.

I denne rapporten presenteres resultatene fra undersøkelsen som ble gjennomført høsten 2015. Det er 99 elever (av totalt 112) som har svart på spørreskjema, og 44 elever har hatt på seg aktivitetsmålere gjennom en kroppsøvingstime. Resultatene viser at gjennomsnittseleven ved Selbu videregående skole er som gjennomsnittseleven ved andre skoler. De fleste elevene har et godt forhold til skolen og rundt 90 % av elevene trives godt på skolen. Selv om trivselen er god, bør en arbeide for ytterligere å øke andelen som trives på skolen. Det har vært en positiv utvikling fra 2014 til 2015.

Sammenlignet med undersøkelser i andre skoler, er det særdeles lite plaging og mobbing på Selbu videregående skole. Det er ingen elever som er svært enig i at de har blitt plaget eller mobbet på skolen, og det er kun to elever som er enig i denne påstanden. Det er viktig å ha som mål at ingen skal bli plaget eller mobbet på skolen.

To av tre elever (68 %) trives godt eller svært godt i kroppsøvingstimene. Andelen som trives svært godt er hele 38 %. Dette viser det samme inntrykket som ved andre skoler - andelen som trives svært godt i kroppsøving er høy, men det er nesten like mange (32 %) som ikke trives godt i kroppsøving. Elevene ved Selbu Vgs er like fysisk aktive på fritida som andre ungdommer. Under 10 % trener sjeldnere enn en dag i uka, og hver tredje elev trener fire dager, eller oftere, i uka.

De unge har et positivt forhold til Selbu. De mener det er fint å vokse opp i Selbu. Samtidig påpeker nesten alle utfordringer knyttet til transport, og mange opplever at det er for lite å gjøre, eller for få møteplasser for ungdom. Mange ser for seg at de må flytte fra Selbu, for å ta utdanning eller for å få jobb.

Innledning

«Ung Voksen i Selbu» (UVIS) er et kombinert utviklings- og forskningsprosjekt, hvor det fokuseres på de unges opplevelser av skole, fritid og framtid. Det legges også vekt på de unges fysiske aktivitetsnivå, både på skolen og fritida. Prosjektet eies, og ledes av Selbu videregående skole og NTNU Samfunnsforskning AS i samarbeid. Prosjektet har som overordnet mål å øke forståelsen for de unges opplevelser, og derigjennom få et grunnlag for å utvikle skoletilbudet. Oppstart av prosjektet var høsten 2014, og det vil bli gjennomført årlige datainnsamlinger og analyser over flere år.

Datainnsamlingen består av årlige spørreskjema til elevene, og målinger av elevenes fysiske aktivitetsnivå i utvalgte kroppsøvingstimer. Høsten 2015 er det 112 elever ved Selbu videregående skole. Elevene kommer fra kommunene Selbu og Tydal. Denne høsten var det 99 elever (88,4 %) som besvarte spørreskjemaet og 44 elever (39,3 %) som hadde på seg aktivitetsmålere.

Selbu videregående skole har 112 elevene som kommer fra Selbu (ca. 4000 innbyggere og Tydal (underkant av 1000 innbyggere) kommune. En del av elevene må ta buss (maks. 45 minutter) til og fra skolen, og noen få bor på hybel. Elevene er fordelt på 6 forskjellige program; helsefag, barn og ungdomsfag, teknisk industriell produksjon, elektrofag, bygg og anleggsteknikk, studiespesialisering og almen påbygging. Ved skolen er det 37 ansatte, hvorav 25 er pedagogisk ansatte.

I skoleåret 2014 – 2015 fullførte 88,6 % av elevene ved Selbu vgs. Tilsvarende tall for Sør-Trøndelag fylke var 79,8 %. Samlet standpunktkarakter ved skolen var samme 3,9, men tilsvarende tall for Sør-Trøndelag fylke var 4,0.

Denne rapporten er skrevet for elever og ansatte ved Selbu videregående skole, og for andre som er opptatt av de unges oppvekstbetingelser. Rapporten er skrevet av Anna Rapp (rektor ved Selbu videregående skole), og Jan Erik Ingebrigtsen (NTNU Samfunnsforskning AS)

Bakteppe

Dette prosjektet må forstås i lys av utfordringer i skolen. Det er mange i skolen som har ansvar for å bistå elevene, gjerne i samarbeid med andre instanser i og utenfor skolen. Fylkesrådmannen, som skoleeier, påpeker en viss usikkerhet knyttet til om alle innblandede parter har nødvendig kompetanse til å oppdage og erkjenne ulike elevers utfordringer. Ved å øke skolenes kompetanse vil flere elever bli «oppdaget» og få den hjelp og tilrettelegging de har krav på.

Alle elever har *rett* til en plass i videregående opplæring etter gjennomført ungdomsskole. De aller fleste elever velger å benytte seg av den retten. Slik samfunn og jobbmarked i Norge ser ut i dag, så er det en stor fordel å fullføre videregående skole. Det gir flere muligheter til å velge jobb og til å bytte jobb i løpet av sitt yrkesvirkosomme liv, men det øker også sjansene til høyere stilling med mer ansvar og bedre lønn.

Ikke alle fullfører videregående skole. Av kullet som startet sin opplæring i 2008 var det i Sør-Trøndelag 69,7 % som fullførte i løpet av 5 år. Sammenlignet med nasjonale tall, bruker elever i Sør-Trøndelag lengre tid på å bestå, og en større andel er fortsatt i opplæring etter 5 år. Det er fremfor alt på yrkesfagene fylkeskommunen har de største utfordringene, der det er større forsinkelser i gjennomføringen på yrkesfag enn gjennomsnittet for landet. Mellom Vg2 i skole og Vg3 i bedrift er frafallet som størst. Avgangselevne blir tidligst lærlinger to år etter at de begynte på videregående skole. Antallet lærlinger ser ut til å være relativt stabilt. Omtrent 500 ungdommer eller ca. 24 % kommer ikke i lære eller i skole året etter endt Vg2 på yrkesfag. To år etter endt Vg2 er ca. 300 eller 15 % fremdeles ikke i skole eller opplæring i bedrift (Sør- Trøndelag fylkeskommune 2015).

Det er mange forklaringer til at de unge ikke gjennomfører videregående utdanning. Manglende lærlingeplasser handler om tilbudet fra offentlig sektor og næringsliv. Forsinket gjennomføring og frafall handler også om elever som av forskjellige grunner

ikke klarer å gjennomføre skole. Når elever ikke klarer å gjennomføre videregående utdanning, kan dette forstås som at elvens behov ikke blir tilfredsstilt i skolen. Det er mange forhold av fysisk, psykisk og sosial karakter, som kan utløse behov for ekstra og individuell oppfølging av elever. Skal en øke gjennomføringsprosenten i skolen, er det av avgjørende betydning at en har et godt læringsmiljø. Et godt læringsmiljø hvor mobbing ikke forekommer.

Skolen har en viktig oppgave knyttet til elvenes fysiske form, både på kort og lang sikt. Kroppsøving er derfor et fag det er viktig å videreutvikle, og tilpasse den enkeltes forutsetninger og samfunnets krav. For å få fullstendig vitnemål og etter hvert fagbrev så må kroppsøvingen være på plass. Mange arbeidsgivere innen yrkesfag ser på kroppsøvingens karakteren, når de velger hvem som skal få lov å være lærling på akkurat deres arbeidsplass.

Befolkningens fysiske form er viktig, både med tanke på livskvalitet, levealder, sykefravær og deltakelse i arbeidslivet. Det er behov for mer kunnskap om hvordan en kan tilpasse kroppsøvingens faget til ulike målgrupper. Folk med stillesittende arbeid har behov for annet opplegg for fysisk aktivitet, sammenlignet med ansatte som har mer krevende fysisk arbeid. Mange elever på yrkesfag får arbeidsoppgaver som er fysisk krevende. De trenger derfor kunnskap om hvordan de bør trene, og hvordan de kan unngå akutte skader og belastningsskader i arbeidet. Kroppsøvingens faget bør utvikles slik at elevene får kunnskap om hvordan de kan trene og belaste kroppen med tanke på livskvalitet, deltakelse i arbeidslivet og sykefravær.

I dette prosjektet ønsker Selbu videregående skole i samarbeid med NTNU å bidra til mer kunnskap om elevenes fritidsaktiviteter, deres tanker om fremtiden og deres opplevelse av eget skole- og oppvekstmiljø. Læringsmiljøet elevene møter på skolen står i sentrum av prosjektet. Prosjektet er prosessorientert. Dette innebærer at en vil bruke datainnsamlingen som grunnlag for endret praksis, og for å evaluere hvordan ulike tiltak virker på elvene.

Forståelse av eleven

Det er mange perspektiver en kan velge for å forstå eleven. Det kan være eleven som en del av et skolesystem, hvor strukturer, organisering, læringsmiljø og relasjoner står sentralt. En kan også velge en mer individuell tilnærming, hvor en betrakter elevene i lys av psykologiske forklaringsmodeller. Eleven kan også forstås i lys av sin samfunnsmessige posisjon. I denne rapporten har vi valgt å se eleven i lys av to teoretiske perspektiver; Bronfennbrenners økologiske utviklingsmodell (1992) og Colemans «focal theory» (2011).

I Bronfennbrenners økologiske utviklingsmodell legges det vekt på kompleksiteten i de unges oppvekstmiljø. Dette er forhold både på makronivå og mikronivå. Teknologiske utvikling på makronivå, får konsekvenser for mikroforhold. Eksempelvis vil YouTube-videoer lagt ut på internett, påvirke hva ungdom i Selbu og Tydal er opptatt av, hva de prater om hva de velger å gjøre. På samme måte kan internasjonale økonomiske forhold, påvirke hvilke utdanning ungdommer satser på. I disse dager kan det for eksempel, på grunn av lavere oljepris (grunnet forholdet mellom etterspørsel og tilbud av olje på verdensmarkedet), være noen færre som tenker på å ta en utdanning for å bli ingeniør i oljeindustrien. På mikronivå kommer kompleksiteten til uttrykk ved at de unge deltar i ulike mikrosystemer: Eksempler på mikrosystemer er skole, skole, hjem, organiserte fritidsaktiviteter, deltidsjobben og sammen med venner ute, eller hjemme hos hverandre. Kompleksiteten blir ytterligere forsterket ved at de ulike mikrosystemene blir ulikt påvirket av ulike forhold på makronivå. Dette betyr at de unge må forholde seg til mange ulike verdier og normer. Kompleksiteten, og valgmulighetene, gir selvsagt de unge muligheter til å velge livsstil og forme sin egen identitet. Kompleksiteten kan ikke bare føre til at en velger «feil», men også at det blir vanskelig å velge verdier og identitet. Det vil være store variasjoner i hvilken grad de unge opplever verdimeisig samstemte mikrosystemer, eller mikrosystemer med ulike verdisett.

I Colemans «focal theory» legges det vekt på at ungdom står overfor mange utfordringer i identitetsutviklingen i overgangen fra barn til voksen. Forholdet til jevnaldrende, lærere, trenere og foreldre endres i ungdomsårene. Utfordringene knyttet til disse endringene er ulike. Studier tyder på at disse endringene er bra for de unge, men ikke når konfliktene blir for krevende, og det kommer flere krevende endringer på samme tid. Konkret betyr det at det er vanskelig å være i konflikt med familie og skole på samme tid. Unge som opplever ulike mikrosystemer med ulike verdsett, vil få mer konfliktfylt og utfordrende identitetsdanning. Studier viser at dette også kan være hemmende for læring. Om skolen skal fungere best mulig i forhold til den enkelte elev, både med tanke på læring og identitetsdanning, må den ta hensyn til elevens totalsituasjon.

Elevundersøkelsen høsten 2015

I denne rapporten fokuseres det på hvordan de unge opplever oppvekstmiljøet generelt, skoleforhold, fritidsaktiviteter, fysiske aktivitet og organisert idrett, rusmidler, samt hvilke framtidstanker de har. Undersøkelsen er gjennomført med bruk av spørreskjema og aktivitetsmålere i kroppsøvingstimene.

Skoleforhold

I tabellen nedenfor presenteres elevenes svar på noen av spørsmålene om skoleforhold. Dette spørsmålet gav mulighet til å svare svært enig, enig, uenig og svært uenig. De aller fleste er positive til skolen. Over 90 % er enig, eller svært enig i at de trives godt på skolen. Nesten 80 % av elevene jobber hardt på skolen og 85 % lærer interessante og nyttige ting på skolen. Elevene ved Selbu vgs har i store trekk de samme opplevelser av skolen som elever ved andre videregående skoler i fylket. Det store flertallet av elevene har et godt forhold til skolen og lærerne, men noen blir lei av at lærerne forteller hva elevene skal gjøre. Dette kommer fram i tabell 1, nedenfor.

Tabell 1: Skoleforhold; prosentvis fordeling (N=99)

	Svært enig	Enig
Jeg lærer interessante og nyttige ting på skolen	15	70
Jeg blir lei av lærere som forteller hva jeg skal gjøre	6	20
Jeg trives på skolen	37	54
Jeg jobber hardt på skolen	17	62
Lærerne er interesserte og hjelpsomme	22	67
Jeg har blitt plaget/mobbet av andre elever på skolen	0	2
Jeg synes skolearbeidet er lett	2	34
Jeg er glad når jeg kan være borte fra skolen	19	37
Jeg har en god relasjon til mine lærere	9	78

De fleste elevene (79 %) oppgir at de jobber hardt på skolen og 36 % synes skolearbeidet er lett. Av de som jobber hardt på skolen, er det omtrent halvparten som er enig og halvparten som er uenig i at skolearbeidet er lett.

Sammenlignet med undersøkelser i andre skoler, er det særdeles lite plaging og mobbing på Selbu videregående skole (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen, 2012). Det er ingen elever som er svært enig i at de har blitt plaget eller mobbet på skolen, og det er kun to elever som er enig i denne påstanden. Det er viktig å poengtere at det har vært en positiv utvikling ved Selbu vgs. fra undersøkelsen i 2014 og fram til undersøkelsen i 2015. Det er viktig å ha som mål at ingen skal bli plaget eller mobbet på skolen.

De fleste elevene trives på Selbu videregående skolen. Drøy halvparten trives godt på skolen, 1 av 5 trives svært godt, 1 av 5 trives middels, og hver tiende elev trives dårlig på skolen. Elevenes trivsel ved Selbu vgs. er god, på samme måte som resultatene fra andre videregående skoler i Sør-Trøndelag (Aspvik, Sæther og Ingebrigtsen, 2012).

I tabellen på neste side presenteres elevenes trivsel på skolen,, i teoretiske timer og i kropsøvingstimer.

Tabell 2: Trivsel i friminutt, kroppsøving og teoretiske timer. I prosent. (N=99)

	Svært god	God	Middels
Trivsel på skolen	16	57	18
Trivsel i teoretiske timer	8	48	26
Trivsel i kroppsøvingstimer	38	30	23

Det er omtrent like mange som trives i kroppsøvingstimene som på skolen i sin alminnelighet (ca. 90 %). Andelen som trives svært godt er høyeste i kroppsøvingstimene (38 %). Trivselen i teoretiske timer er noe lavere, men det er viktig å merke seg at hele 82 % av elevene trives middelse eller godt i kroppsøvingstimene. Det er ingen betydningsfulle forskjeller mellom gutter og jenter når det gjelder trivsel på skolen.

Fysisk aktivitet – kroppsøving og fritid

De fleste ungdommene er fysisk aktive. Det er vanskelig å anslå hvor aktive de er, men hele 78 % er så aktive at de blir andpustne to dager i uken eller oftere. I kroppsøvingstimene ser vi at aktivitetsnivået er relativt høyt til en stor andel av elevene, sammenlignet med andre studier i videregående skoler (Fredriksen 2015; Olsen 2015)

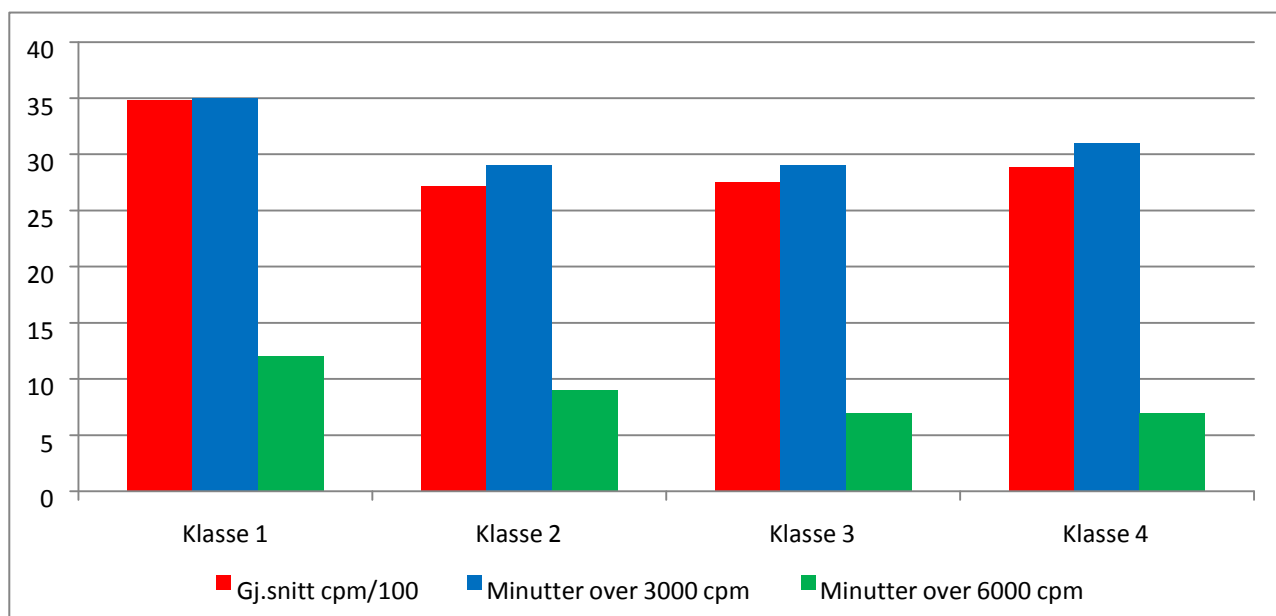
I kroppsøvingstimer

Aktivitetsnivået i kroppsøvingstimene er målt på 44 elever, fordelt på fire ulike klasser. Elevene er relativt aktive i kroppsøvingstimene ved Selbu vgs. I nasjonale målinger av fysisk aktivitet, regner en 2020 cpm. som moderat fysisk aktivitet (Helsedirektoratet 2012). I de nasjonale undersøkelsene har en valgt å begrense målingene til den vertikale akselen (gravitasjonskrefter). I denne undersøkelsen har vi valgt å inkludere rotasjonskrefter og akselrasjoner i det horisontale planet. Ved vanlig

fysisk aktivitet vil 2020 cpm, (målt horisontalt), anslagsvis tilsvare 3000 cpm når rotasjons- og akselasjonskrefter i det horisontale planet inkluderes.

Elevene ved Selbu vgs. har i gjennomsnitt omtrent 3000 cpm. i kroppsøvingstimen (dobbeltime – ca. 70 min.) Aktivitetsnivået varierer mye gjennom timen.

Gjennomsnittseleven er i kroppsøvingstimen mer enn moderat fysisk aktiv (3000 cpm.), i omtrent en halv time. Gjennomsnittsverdiene varierer relativt lite mellom de ulike klassene (programmene). Dette kommer fram i figuren nedenfor.

Figur1: Gjennomsnittlig aktivitetsnivå i fire ulike kroppsøvingstimer.

I figuren over ser vi at gjennomsnittsverdiene er relativt like for de ulike klassene. Det er imidlertid store individuelle variasjoner. Det er kun to elever som er mindre enn 20 minutter moderat fysisk aktiv gjennom timen. Det er hele 19 elever som har høy intensitet (over 6000 cpm.) i mer enn 10 minutter av timen, og det er 6 elever som holder dette høye nivået i mer enn 15 minutter.

Den relativt høye aktiviteten i kroppsøvingstimen skyldes undervisningsopplegget. Læreren har lagt vekt på at elevene skal være aktive. Det er derfor spennende å se på hvor aktive elevene er på fritiden. Dette kommer fram nedenfor.

I fritiden

De fleste elevene er relativt fysisk aktive på fritiden. Dette kommer fram i tabellen nedenfor.

Tabell 3: Treningsaktiviteter; prosentvis fordeling

	Aldri	Sjelden	Omtrent en dag i uka	2-dager i uka	4-7 dager i uka
Hvor ofte andpusten eller svett	1	8	13	46	32
Hvor ofte aktiv i minimum 20 min	3	12	18	36	29
Går på ski (langrenn)	31	36	17	11	4
Handball	74	11	3	2	10
Fotball	48	24	8	13	7
Jogger	7	36	23	22	9
Sykler	9	55	16	13	17
Fotturer	6	38	27	16	9

Tabellen over viser at de unge trener på mange ulike måter. Over halvparten av elevene jogger (54 %) og går fotturer (52 %) minst en dag i uken. Nesten halvparten (46 %) sykler minst en dag i uken. Guttene og jentene er omtrent like fysisk aktive.

Av betydningsfulle forskjeller (statistisk signifikante) mellom gutter og jenter, ser vi at jentene jogger mer, og går oftere på fotturer enn hva guttene gjør. Guttene sparker fotball betydningsfullt mer enn hva jentene gjør.

Nesten halvparten av elevene (45 %) er enig, eller svært enig, i at de er i svært god form. Å holde seg i form, er den hyppigst oppgitte årsak (73 %) til at elevene trener. Halvparten av elevene (49 %) trener for å bli flink i idrett. Det er hele 68 % som er enig, eller svært enig, i at foreldre/foresatte er fysisk aktive.

Elevene ved Selbu vgs er omtrent like aktive som elevene ved andre videregående skoler i Sør-Trøndelag (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen, 2012).

Hvordan det er å bo i Selbu og Tydal

De aller fleste mener at det er godt å bo i Selbu og Tydal.

Tabell 4: Holdning til hjemsted, sortert etter grad av enighet; prosentvis fordeling

	Svært enig	Enig
Mangler transport for å komme dit en ønsker	44	56
Det er et fint sted for barn å vokse opp	38	52
Det er et fint sted å bo for unge mennesker som meg	23	56
For få møtesteder for unge mennesker	13	53
Det er ikke nok å gjøre for unge mennesker	6	47
Det er vanskelig å være seg selv her	7	26
Jeg føler at jeg ikke har mye å være stolt av	6	12

Hele 90 % av elevene er enige i at det er et fint sted (Selbu og Tydal) for barn å vokse opp på, og 79 % mener det er et fint sted å bo for unge mennesker. Selv om de fleste mener det er godt å bo i Neadalen, er det hele 90 % som er enig, eller svært enig, i at de mangler transport for å komme dit de ønsker. I denne undersøkelsen er flertallet av elevene under 18 år. Flere jenter enn gutter er svært enig i at transportmuligheter mangles. Dette kan skyldes at jentene har sterkere ønske om å komme seg til andre steder enn guttene, eller at guttene har bedre transportmuligheter (egne kjøretøy). Omtrent 2 av 3 elever (66 %) er enig i at det er for få møtesteder for unge mennesker i Selbu, men det er kun 13 % som er svært enig i dette. Det er flere jenter enn gutter som mener det er for få møteplasser for ungdom. Den mest utbredte «fritidsaktivitet» er å høre på musikk. Nesten alle (88 %) hører på musikk alle dager, eller nesten alle dager. Venner betyr mye for «alle». Det er imidlertid et mindretall (en av tre) som er på besøk, eller har besøk, til venner oftere enn en dag i uka. De aller fleste av de unge mener det er godt å bo i Selbu og Tydal, på samme måte som vi finner i mange andre kommuner. (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen, 2012) Mange kunne tenkt seg flere fritidstilbud, uten at dette ønsket er så sterkt at det fører til et negativt forhold til kommunen.

Framtidstanker

Elever i videregående skole står overfor viktige valg. I tabellen nedenfor presenteres elevens svar på noen spørsmål om framtiden.

Tabell 5: Tanker om framtiden, prosentvis fordeling

	Svært viktig	Viktig	Ikke viktig
Begynne å jobbe så fort jeg kan	36	52	12
Flytte vekk herfra	16	33	50
Flytte hjemmefra, få en plass for meg selv	25	46	29
Ta vare på miljøet, landsbygda	23	60	17
Ha venner å være sammen med	66	33	0
Ha det gøy mens jeg er ung	61	37	1
Tjene penger	54	46	0
Hjelpe til med å forbedre ting på hjemstedet	16	67	15

Tabellen viser at ungdom er en sammensatt gruppe, med ulike tanker om framtiden. Det er to forhold som omtrent alle mener er viktig for framtiden. Venner er viktig, og det er viktig å tjene penger. Å tjene penger viktig for livsopphold, men det er også et uttrykk for at de unge ønsker å bidra i samfunnet. Omtrent to av tre elever (68 %) mener det er sannsynlig, eller svært sannsynlig, at de vil begynne å studere etter avsluttet videregående skole, og 34 % mener det er sannsynlig at de vil begynne å jobbe uten å studere. Det er 51 % av elevene som er enig, og 19 % som er svært enig, i at framtiden ser bra ut for unge mennesker som bor i her. De unge har både et positivt og realistisk bilde på sin framtid, i eller utenfor hjembygda. Litt over halvparten (53 %) er enig i at det vil bli vanskelig å finne en passende jobb her.

Mange er usikre på hva de vil gjøre etter endt skolegang. Hver tredje elev er sikre på at de ønsker å bo i området hvis de kan. Omtrent like mange er sikre på at de vil flytte vekk for noen år, for så å komme tilbake. Hver tiende elev er sikke på at en ønsker å flytte fra Selbu, og aldri komme tilbake, 24,2 % av disse er de samme som syns det er

vanskelig å være seg selv i Selbu. 48,5 % av de som syns det er vanskelig å være seg selv er usikker på om de vil flytte vekk fra bygden og aldri komme tilbake.

Hele 83 % mener det er viktig, eller svært viktig, å hjelpe til med å forbedre ting på stedet de bor. Like mange mener det er viktig å ta vare på miljøet og landsbygda.

Jentene og guttene har stort sett de samme tanker om framtiden. Tankene om framtiden ser ut til å være relativt lik mellom elever ved Selbu videregående skole, og elever ved andre skoler i Sør-Trøndelag. (Sæther, Aspvik og Ingebrigtsen, 2012)

Helheten

Ungdomstiden har sine utfordringer. En av tre elever er enig i at det er vanskelig å være seg selv, og 7 % er svært enig. Som vi har vært inne på tidligere, er det helheten i de unges situasjon som er avgjørende. Dårlig selvbilde og opplevelsen av at de ikke har noe å være stolt over, henger sammen med at en synes det er vanskelig å være seg selv. Jentene ser ut til å være noe mer kritisk til seg selv enn guttene. Blant de som er enig i at det er vanskelig å være selv, er det en større andel (36,3 %) som mener at kommunen ikke legger godt nok til rette for fritidsaktiviteter. Det er også en større andel (34,4 %) av dem som mener det ikke er nok å gjøre på fritiden, og som ikke synes skolen tar ansvar for elevenes psykiske helse (28,2 %). Sammenlignet med andre elever, trives de som synes det er vanskelig å være seg selv, dårligere i konkurranser, på trening, og i skolen. Det bør kommenteres at ingen trives svært dårlig i skolen. Mye tyder på at Selbu vgs har et potensiale for å kompensere for «problemer» i andre deler av de unges oppvekstmiljø.

Svarene fra de unge viser at de unges opplevelse av skole sammenfaller med hvordan de trives med andre aktiviteter. Av de spørsmålene som inngår i denne undersøkelsen, er foresattes interesse for, og støtte, de viktigste variabler for de unges trivsel på skolen. Hvilke tanker de unge har om seg selv sammenfaller med hvilke forhold de har til skolen. Gode tanker om seg selv sammenfaller med trivsel generelt, og i skolen spesielt. Det er de foresattes direkte kontakt (interesse, hjelp, samtale) med de unge som ser ut til å være viktig for de unges generelle trivsel og trivsel i skolen.

Denne undersøkelsen viser at de unges forhold til skolen, sammenfaller med hvordan de opplever sin egen situasjon. Jo mer positivt forhold til skolen, jo mer positiv opplevelse av egen situasjon. Dette betyr at innholdet av skolen er viktig for hvordan de unge opplever sin egen situasjon. I neste omgang betyr det at det blir særlig viktig for skolen å tilrettelegge for de elever som ikke har et helhetlig oppvekstmiljø som sammenfaller med skolens verdier og innhold.

Mange ungdommer har en god oppvekst, hvor de har positive opplevelser både på skole, hjemme og i fritiden. Disse har et helhetlig oppvekstmiljø hvor mange miljø trekker i samme retning. Det er viktig å ta vare på dette. Samtidig er det viktig å fokusere på at «de gode miljø» er ikke like god for alle. For noen er «de gode miljø» slett ikke gode. Skolen har et særskilt ansvar for, og mulighet til, å bidra til at de unge får en best mulig oppvekst - en oppvekst hvor de får innsikt i, og tro på, egne kvaliteter. Når skolen engasjerer seg i et slikt prosjekt som «UVIS» tyder dette på at skolen fokuserer på elevenes helhetlige situasjon. Elevenes svar på undersøkelsen i 2014 og 2105, tyder på skolen lykkes i sitt elevfokuserte arbeid.

Avrunding

Det er mange i skolen som har ansvar for å fange opp problemer og bistå elevene, gjerne i samarbeid med andre instanser i og utenfor skolen. Fylkesrådmannens vurdering er at det både er kompetanse og ressurser tilgjengelig ute i skolene. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til om den enkelte skole har nødvendig kompetanse til å oppdage og erkjenne ulike elever og elevgruppers utfordringer. Ved å øke skolens kompetanse vil flere elever bli «oppdaget» og få den hjelp og tilrettelegging de har krav på.

Denne rapporten viser at ungdommen i Selbu trives godt i fritid og på skole, men at Selbu er en bygd som mangler infrastruktur og fritidstilbud til ungdommen. Mange er fysisk aktiv i fritiden, men den desidert viktigste fritidsaktiviteten er å lytte til musikk. Siden ungdommen mener at det er viktig å tjene penger og å komme seg i jobb i fremtiden, bør vi undersøke hvor viktig dette er for ungdommen i dag. Er ungdommen i arbeid på fritiden og på hvilken måte?

På tross av det meget positive bildet av Selbus ungdom som denne rapporten viser frem, er det noen elever som opplever et dårligere oppvekstmiljø. De trives ikke, de synes det er vanskelig å være seg selv i Selbu, de har dårlig selvbilde og synes skolen mislykkes i å ta ansvar for elevenes psykiske helse. Dette er ting en skole må ta på meget stort alvor og jobbe videre med.

I flere år har Selbu vgs arbeidet systematisk med læringsmiljøet på skolen, med tanke på alle elevene. Dette arbeidet nytter. Høsten 2014 svarte 29,4 % av elevene at ikke tar hensyn elevenes psykiske helse. I 2015 var andelen redusert til 16,4 %. I 2014 svarte 82,1 % av elevene at skolen legger til rette for god utdanning. Denne andelen hadde økt til 93,9 % i 2015. Resultatene tyder på at elevgruppen i 2015 har bedre selvfølelse og generelt bedre opplevelse av å være ung i Selbu. Dette vises særlig hvis en ser på holdninger til egen kommune, der 2014- års gruppe rapporterer mere negativt en 2015- års gruppe. UVIS er et hjelpemiddel for å kunne fortsette arbeidet med å forbedre generell og spesifikk læringsmiljø på skolen; for alle elever.

UVIS brukes direkte i skolens undervisning. Elever ved skolen bruker både rapporten og deler av datamaterialet i undervisningen i flere fag. Undersøkelsen brukes også til å gi personalet ved skolen en utvidet forståelse av det å være ungdom og elev i Selbu. Undersøkelsen blir derfor et verktøy for å forbedre ungdommenes situasjon ved skolen.

Referanser

Bronfenbrenner, U. (1992): *Ecological Systems Theory. I: Vasta, R. : Six Theories of Child Development.* Jessica Kingsley Publishers

Coleman, J.C. (2011): *The nature of Adolescence.* Routledge

Fredriksen, H.B. (2015): *Motivasjon og aktivitet i kroppsøvfingsfaget.* Masteroppgave, NTNU

Helsedirektoratet (2012): *Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge.* Helsedirektoratet, IS-2002

Olsen, K.M. (2015); *Fysisk aktivitet og sosiale forskjeller.* Masteroppgave, NTNU

Sæther, S.A., Aspvik, N.P.; Ingebrigtsen, J.E. (2012): *Oppvekst i bygder.* NTNU Samfunnsforskning AS.

Sør-Trøndelag fylkeskommune (2015): *Strategiplan 2015 – 2018.* Sør-Trøndelag Fylkeskommune

Vedlegg

Ung voksen i Selbu - UVIS

Takk for at du vil delta i denne undersøkelsen. Ingen vil få se eller vite hva du har svart.

Les spørsmålene i tur og orden. Det er ingen "riktige" eller "gale" svar. Riktige svar for deg, er det **du** mener.

Prøv å besvare **alle** spørsmålene. **Ikke** bruk for lang tid på noen spørsmål.

Slik gjør du:

I de fleste spørsmålene blir du spurt om å sette et **x** i den ruten som passer best for deg:

Spørsmål: Liker du å svømme? Sett bare et **x**. Ja Nei

Dersom du endrer mening, skraver ruten du satte krysset i og sett et kryss i neste rute:

Ja Nei

Kode: Velg en kode som er lett å huske for deg. Fri kombinasjon av 5 tall og/eller bokstaver. Denne koden skal du bruke flere ganger i prosjektet.

Kode: _____

1 Er du jente eller gutt? Jente Gutt

2 Når er du født? *Skriv inn fødselsdatoen i rutene under; (f.ek Oktober 1998 blir 10 – 98)*

☞ *Min fødselsdato er* →

<i>Måned</i>	<i>År</i>

3 Nedenfor er det satt opp ulike påstander om kommunen du bor i. Er du enig eller uenig i påstandene?
Et x for hver linje.

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
Kommunen legger til rette for fritidsaktiviteter på en god måte	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunen legger til rette for idrettsaktivitet på en god måte	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunen tar ansvar for ungdoms psykiske helse	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunen tar ansvar for ungdomsfysiske helse	☐	☐	☐	☐	☐

4 Nedenfor er det satt opp ulike påstander om skolen du går på. Er du enig eller uenig i påstandene?
Et x for hver linje.

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
Skolen tilrettelegger for en god utdanning	☐	☐	☐	☐	☐
Skolen har et godt kroppsøvingstilbud	☐	☐	☐	☐	☐
Skolen tilrettelegger for fysisk aktivitet	☐	☐	☐	☐	☐
Skolen tar ansvar for elevers psykiske helse	☐	☐	☐	☐	☐
Skolen tar ansvar for elevers fysiske helse	☐	☐	☐	☐	☐

5 Dette har unge mennesker sagt om skolen. Hvor enig er du? *Et x for hver linje.*

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg lærer interessante og nyttige ting på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg blir lei av lærere som forteller hva jeg skal gjøre	☐	☐	☐	☐
Jeg trives på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg jobber hardt på skolen	☐	☐	☐	☐
Lærerne er interesserte og hjelpsomme	☐	☐	☐	☐
Jeg har blitt plaget/mobbet av andre elever på skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg synes skolearbeidet er lett	☐	☐	☐	☐
Jeg er glad når jeg kan være borte fra skolen	☐	☐	☐	☐
Jeg har en god relasjon til mine lærere	☐	☐	☐	☐

6 Her er noe unge mennesker har sagt om sitt hjemsted. Hvor enig er du for ditt hjemsted? *Et x for hver linje.*

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Det er ikke nok å gjøre for unge mennesker	☐	☐	☐	☐
Det er for få møtesteder for unge mennesker	☐	☐	☐	☐
Mangler transport for å komme dit du ønsker	☐	☐	☐	☐
Det er et fint sted for barn å vokse opp	☐	☐	☐	☐
Det er ingen ting å gjøre her for unge mennesker	☐	☐	☐	☐
Det vil bli vanskelig å finne en passende jobb her	☐	☐	☐	☐
Det er et fint sted å bo for unge mennesker som meg	☐	☐	☐	☐
Framtiden ser bra ut for unge mennesker som bor her	☐	☐	☐	☐
Det er vanskelig å være seg selv her,	☐	☐	☐	☐

7 Kryss av for hvordan du trives. *Et x for hver linje.*

	Svært godt	Godt	Middels	Dårlig	Svært dårlig
På trening	☐	☐	☐	☐	☐
I konkurranser	☐	☐	☐	☐	☐
På skolen	☐	☐	☐	☐	☐
I teoretiske timer på skolen	☐	☐	☐	☐	☐
I kroppsøvingstimene på skolen	☐	☐	☐	☐	☐
Hjemme	☐	☐	☐	☐	☐
En vanlig dag	☐	☐	☐	☐	☐

8 Her er ting som unge mennesker gjør i fritiden. Hvor ofte gjør du disse tingene? *Et x for hver linje.*

	Aldri	Sjelden	Omtrent en dag i uka	2 – 3 dager i uka	4 – 7 dager i uka
Spiller musikkinstrument	☐	☐	☐	☐	☐
Hører på musikk	☐	☐	☐	☐	☐
Leser bøker, magasiner eller aviser	☐	☐	☐	☐	☐
Har venner på besøk	☐	☐	☐	☐	☐
Sitter med familien og snakker om ting	☐	☐	☐	☐	☐
Er på besøk hos venner	☐	☐	☐	☐	☐

OM FYSISK AKTIVITET OG IDRETT

9 Hvor mange dager i uka er du så aktiv at du blir andpusten eller svett? *Sett bare et x.*

Aldri	Sjelden	Omtrent en dag	2 - 3 dager	4 - 7 dager
☐	☐	☐	☐	☐

10 Når du tenker på de fire siste ukene, hvor ofte deltok du i idrett/sport eller fysisk aktivitet hardt nok til at du pustet fort, svettet eller at hjertet banket fort i 20 minutter? *Sett bare et x.*

Aldri	Mindre enn en dag i uken	Omtrent en dag i uken	To eller tre dager i uken	De fleste dager i uken
☐	☐	☐	☐	☐

11 Hvor ofte trener du på følgende måter (i sesongen)? *Et x for hver linje.*

	Aldri	Sjelden	Omtrent en dag i uka	2 - 3 dager i uka	4 - 7 dager i uka
Går på ski (langrenn)	☐	☐	☐	☐	☐
Sykler	☐	☐	☐	☐	☐
Jogger	☐	☐	☐	☐	☐
Fotturer	☐	☐	☐	☐	☐
Handball	☐	☐	☐	☐	☐
Fotball	☐	☐	☐	☐	☐
Basketball	☐	☐	☐	☐	☐
Alpint	☐	☐	☐	☐	☐
Skateboard	☐	☐	☐	☐	☐
Skiskyting	☐	☐	☐	☐	☐
Friidrett	☐	☐	☐	☐	☐
Orientering	☐	☐	☐	☐	☐
Kampsport	☐	☐	☐	☐	☐
Hestesport	☐	☐	☐	☐	☐
Annet	☐	☐	☐	☐	☐

12 Dette har noen unge mennesker sagt om fysisk aktivitet og trening. Hvor enig er du? *Et x for hver linje.*

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg er i svært god form	☐	☐	☐	☐
Jeg trener ikke	☐	☐	☐	☐
Jeg trener for å holde meg i god form	☐	☐	☐	☐
Jeg trener fordi utseendet er viktig for meg	☐	☐	☐	☐
Jeg trener for å være sammen med venner	☐	☐	☐	☐
Jeg trener for å bli flink i idrett	☐	☐	☐	☐
Det er viktig for meg å være god i idrett	☐	☐	☐	☐
Jeg er flink i idrett	☐	☐	☐	☐
Det er et godt miljø	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte er fysisk aktive	☐	☐	☐	☐

FREMTIDEN

13 Vil du flytte herfra når du er ferdig med å gå på skole? *Et x for hver linje.*

	Ja	Usikker	Nei
Bo i det området jeg gjør nå, hvis jeg kan	☐	☐	☐
Flytte herfra for noen år, også komme tilbake	☐	☐	☐
Flytte herfra, og aldri komme tilbake	☐	☐	☐

14 Dette har unge mennesker sagt om framtiden. Hvor viktig er dette for deg? *Et x for hver linje.*

	Svært viktig	Viktig	Ikke viktig
Begynne å jobbe så fort jeg kan	☐	☐	☐
Være i god form, trene regelmessig	☐	☐	☐
Flytte vekk herfra	☐	☐	☐
Flytte hjemmefra, få en plass for meg selv	☐	☐	☐
Ta vare på miljøet, landsbygda	☐	☐	☐
Være pen (utseende, klær, ...)	☐	☐	☐
Ha venner å være sammen med	☐	☐	☐
Ha det gøy mens jeg er ung	☐	☐	☐
Tjene penger	☐	☐	☐
Hjelpe til med å forbedre ting på det stedet hvor jeg bor	☐	☐	☐

15 Hva vil du gjøre når du er ferdig med skolen? *Et x for hver linje.*

	Svært sannsynlig	Sannsynlig	Usannsynlig	Svært usannsynlig
Bli student (høgskole, universitet)	☐	☐	☐	☐
Arbeidsledig (for en stund)	☐	☐	☐	☐
Jobbe uten å studere på forhånd	☐	☐	☐	☐

LITT FORSKJELLIG

16 Hva slags oppfatning har du av deg selv? *Et x for hver linje.*

	Svært enig	Enig	Uenig	Svært uenig
Jeg har en positiv holdning til meg selv	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg virkelig ubrukelig	☐	☐	☐	☐
Jeg føler at jeg ikke har mye å være stolt av	☐	☐	☐	☐
Jeg føler at jeg er en verdifull person i hvert fall på lik linje med andre	☐	☐	☐	☐
Jeg er fornøyd med meg selv	☐	☐	☐	☐
Jeg er en flink elev	☐	☐	☐	☐

17 Nedenfor er det satt opp ulike påstander. Er du enig eller uenig i påstandene? *Et x for hver linje.*

	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
De unge bør bestemme mer i din kommune	☐	☐	☐	☐	☐
Mange av mine venner drikker alkohol	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har følt press om å drikke alkohol	☐	☐	☐	☐	☐
Vennskap med andre er viktigere enn å vinne	☐	☐	☐	☐	☐
Fysisk aktivitet er viktig for min helse som voksen	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg trives bedre på fritida nå, enn hva jeg gjorde i fjor	☐	☐	☐	☐	☐

18 Hvor ofte gjør du følgende utenom skole og arbeid (på fritida)? *Ett x for hver linje.*

	Aldri	Sjelden	1 dag i uka	2-4 dager i uka	5-7 dager i uka
Røyker	☐	☐	☐	☐	☐
Snuser	☐	☐	☐	☐	☐
Drikker alkohol	☐	☐	☐	☐	☐

19 Hvor lang utdanning har din far?

Ungdomsskole eller mindre.
 Yrkesfaglig eller allmennfaglig utdanning på videregående skole
 Universitets eller høyskoleutdanning av lavere grad
 Universitets eller høyskoleutdanning av høyere grad
 Vet ikke

20 Hvor lang utdanning har din mor?

Ungdomsskole eller mindre.
 Yrkesfaglig eller allmennfaglig utdanning på videregående skole
 Universitets eller høyskoleutdanning av lavere grad
 Universitets eller høyskoleutdanning av høyere grad
 Vet ikke

21 Opplever du at familien din ikke har nok penger til at du ikke kan delta i de samme aktivitetene som dine venner?
Et x for hver linje.

Alltid Ofte Sjelden Aldri

22 Hvor ofte er det noen voksen hjemme som hjelper deg med skolearbeid og lekser?

Alltid Ofte Sjelden Aldri

23 Hvor ofte har du en rolig plass hjemme til å sitte og studere?

Alltid Ofte Sjelden Aldri

24 I hvilken grad viser dine foresatte interesse for ditt skolearbeid?

Alltid Ofte Sjelden Aldri

25 Bruker du nett som hjelp når du gjør lekser hjemme?

Alltid Ofte Sjelden Aldri

TUSEN TAKK FOR AT DU HAR DELTATT I DENNE UNDERSØKELSEN.
Sjekk at du har husket å fylle ut alle spørsmålene og at du ikke har utelatt noen av sidene.

UVIS- elevundersøkelsen Høsten 2015

1   Andel jenter: 56 % (N=55)   Andel gutter: 43 % (N=43)

3   Andel som er enig i påstander om kommunen. I prosent. (N=99)

	Helt enig	Litt enig
Kommunen legger til rette for fritidsaktiviteter på en god måte	16	56
Kommunen legger til rette for idrettsaktivitet på en god måte	24	51
Kommunen tar ansvar for ungdoms psykiske helse	9	44
Kommunen tar ansvar for ungdoms fysiske helse	10	51

4   Andel som er enig i påstander om skolen. I prosent. (N=99)

	Helt enig	Litt enig
Skolen tilrettelegger for en god utdanning	57	37
Skolen har et godt kroppøvingstilbud	60	24
Skolen tilrettelegger for fysisk aktivitet	37	41
Skolen tar ansvar for elevers psykiske helse	27	48
Skolen tar ansvar for elevers fysiske helse	31	50

5

Andel som er enig i påstander om skolen. I prosent. (N=99)

	Svært enig	Enig
Jeg lærer interessante og nyttige ting på skolen	15	70
Jeg blir lei av lærere som forteller hva jeg skal gjøre	6	20
Jeg trives på skolen	37	54
Jeg jobber hardt på skolen	17	62
Lærerne er interesserte og hjelpsomme	22	67
Jeg har blitt plaget/mobbet av andre elever på skolen	0	2
Jeg synes skolearbeidet er lett	2	34
Jeg er glad når jeg kan være borte fra skolen	19	37
Jeg har en god relasjon til mine lærere	9	78

6   Andel som er enig i påstander om hjemsted. I prosent. N(N=99)

	Svært enig	Enig
Det er ikke nok å gjøre for unge mennesker	6	47
Det er for få møtesteder for unge mennesker	13	53
Mangler transport for å komme dit du ønsker	44	56
Det er et fint sted for barn å vokse opp	38	52
Det er ingen ting å gjøre her for unge mennesker	5	18
Det vil bli vanskelig å finne en passende jobb her	10	43
Det er fint sted å bo for unge mennesker som meg	23	56
Framtiden ser bra ut for unge mennesker som bor her	19	51
Det er vanskelig å være seg selv her	7	26

7 Andel som trives godt eller svært godt. I prosent. N(N=99)

	Svært godt	Godt
På trening	44	26
I konkurranser	28	29
På skolen	16	57
I teoretiske timer på skolen	8	48
I kroppsøvingstimene på skolen	38	30
Hjemme	63	26
En vanlig dag	31	50

8 Hvor ofte i en gjøre ting i fritiden, i uka. I prosent. (N=99)

	Aldri	Sjelden	Ca. en dag	2 – 3 dager	4 – 7 dager
Spiller musikkinstrument	47	32	5	8	6
Hører på musikk	0	2	3	6	88
Leser bøker, magasiner eller aviser	8	22	26	27	14
Har venner på besøk	4	35	27	23	8
Sitter med familien og snakker om ting	4	16	14	30	32
Er på besøk hos venner	3	34	28	24	7

9 Hvor mange dager i uka er du så aktiv at du blir andpusten eller svett? I prosent. (N=99)

Aldri	Sjelden	Ca. en dag	2 – 3 dager	4 – 7 dager
1	8	13	46	32

10 Tenker på de fire siste ukene. Hvor ofte deltok du i idrett/sport eller fysisk aktivitet, hardt nok til at du pustet fort, svettet eller at hjertet banket fort i 20 minutter? I prosent. (N=99)

Aldri	Sjelden	Ca. en dag	2 – 3 dager	4 – 7 dager
3	12	18	36	29

11 Hvor ofte trener du på følgende måter (i sesongen), i uka? I prosent. N=99

	Aldri	Sjelden	Ca. en dag	2 – 3 dager	4 – 7 dager
Går på ski (langrenn)	31	36	17	11	4
Sykler	9	55	16	13	7
Jogger	7	36	23	22	9
Fotturer	6	38	27	16	9
Handball	74	11	3	2	10
Fotball	48	24	8	13	7
Basketball	73	22	4	0	1
Alpint	36	35	19	7	2
Skateboard	88	9	1	0	2
Skiskyting	93	3	1	3	0
Friidrett	76	19	1	3	0
Orientering	78	19	3	0	0
Kampsport	90	4	0	4	2
Hestesport	75	6	4	8	5
Annet	0	3	3	3	3

12 Andelen enig, og svært enig i følgende utsagn om fysisk aktivitet og trening. I prosent. (N=99)

	Svært enig	Enig
Jeg er i svært god form	14	31
Jeg trener ikke	8	18
Jeg trener for å holde meg i god form	25	48
Jeg trener fordi utseendet er viktig for meg	6	39
Jeg trener for å være sammen med venner	6	32
Jeg trener for å bli flink i idrett	21	28
Det er viktig for meg å være god i idrett	15	26
Jeg er flink i idrett	11	42
Det er et godt miljø	22	50
Mine foreldre/foresatte er fysisk aktive	11	57

13 Bosted etter avsluttet skolegang. I prosent. (N=99)

	Ja	Usikker	Nei
Bo i det området jeg gjør nå, hvis jeg kan	34	43	23
Flytte herfra for noen år, også komme tilbake	33	53	13
Flytte herfra, og aldri komme tilbake	10	38	51

14 Andelen som svarer viktig og svært viktig på ulike utsagn om framtiden. I prosent. (N=99)

	Svært viktig	Viktig	Ikke viktig
Begynne å jobbe så fort jeg kan	36	52	12
Være i god form, trene regelmessig (N=66)	41	52	8
Flytte vekk herfra	16	33	50
Flytte hjemmefra, få en plass for meg selv	25	46	29
Ta vare på miljøet, landsbygda	23	60	17
Være pen (utseende, klær, ...)	14	55	30
Ha venner å være sammen med	66	33	0
Ha det gøy mens jeg er ung	61	37	1
Tjene penger	54	46	0
Hjelpe til med å forbedre ting på det stedet hvor jeg bor	16	67	15

15 Sannsynlig gjøremål etter avsluttet skolegang. I prosent. (N=99)

	Svært sannsynlig	Sannsynlig	Usannsynlig	Svært usannsynlig
Bli student	41	27	18	10
Arbeidsledig (midlertidig)	1	12	43	40
Jobbe uten å studere	4	30	40	26

16 Egenvurdering; Andel som svarer enig eller svært enig i påstander. I prosent. (N=99)

	Svært enig	Enig
Jeg har en positiv holdning til meg selv	23	58
Jeg føler meg virkelig ubrukkelig	5	11
Jeg føler at jeg ikke har mye å være stolt av	6	12
Jeg føler at jeg er en verdifull person, på lik linje med andre	25	54
Jeg er fornøyd med meg selv	20	50
Jeg er en flink elev	13	51

17 Andel som er helt enig eller litt enig i følgende påstander: I prosent. N(N=99)

	Helt enig	Litt enig
De unge bør bestemme mer i din kommune	13	63
Mange av mine venner drikker alkohol	66	20
Jeg har følt press om å drikke alkohol	11	12
Vennskap med andre er viktigere enn å vinne	49	37
Fysisk aktivitet er viktig for min helse som voksen	57	31
Jeg trives bedre på fritida nå, enn hva jeg gjorde i fjor	19	33

18 Hvor ofte gjør du følgende. I prosent. (N=99)

	Aldri/sjelden	1 dag i uka	2 – 4 dager i uka	5 – 7 dager i uka
Røyker	96	0	1	1
Snuser	80	4	1	14
Drikker alkohol	60	28	10	0

Spørsmål 21 – 25: Hvor ofte opplever du følgende? I prosent. (N=99)

	Alltid	Ofte	Sjelden	Aldri
21: Mangler penger til å delta sammen med vennene	3	4	23	69
22: Voksne hjemme som hjelper med skolearbeid	9	33	41	13
23: Rolig arbeidsplass hjemme	48	36	9	3
24: Foresatte viser interesse for skolearbeid	27	52	17	1
25: Bruker internett til hjemmeleksene	18	67	11	1

ISBN 978-82-7570-447-2 (trykk)
ISBN 978-82-7570-448-9 (web)

Dragvoll allé 38 B
7491 Trondheim
Norge

Tel: 73 59 63 00
Web: www.samforsk.no

 NTNU
Samfunnsforskning

